

i sin Tid har været Ophjælpning af Industrien og Vignende. Nu troer jeg imidlertid, at man gennem den private Industri kan faae alt det Porcellain, man behøver, for ligesaa godt Kjøb og af ligesaa god Vælfærdighed, som man kan faae det gennem Porcellainsfabrikens Tilværelse. Derfor forekommer det mig rigtigt, at man afflaffer denne Indretning, som aldeles ikke kan siges at være noget Statsformaal. Statsbestyrelsen skulde efter min Mening absolut indskrænke sig til, hvad der er Statsformaal, og ikke gaae Skridt videre, ikke give sig af med at lave Porcellain. Hvorvidt de have Ret, som mene, at man paa ingen Maade kan opføre med at lave Vaaben, Krudt og Klæde til Armenen, er et Spørgsmaal, jeg ikke skal behandle. Det er dog muligt, at Noget kan tale derfor, selv fra det Standpunkt, hvorpaa jeg staaer, nemlig det, at Staten ikke skal bestætte sig med Andet, end hvad der er Statsformaal; thi det kunde maaskee dog tænkes, at saadanne Forhold kunde indtræde, som gjorde det umuligt at skaffe disse for Hæren nødvendige Ting, naar man ikke kunde tilveiebringe dem ved egen Arbeidsomhed; det er muligt, skjøndt jeg ikke kan nægte, at det forekommer mig, at Virkeligheden har vist, at man alligevel andetsteds maatte søge det, man her i det Mindre kan tilvirke ved disse Fabriker, som jeg her sigter til. Porcellainsfabriken derimod kan der tilvisse ikke være nogen særlig Grund til at opretholde. — Endelig skal jeg berøre et Forhold, som ogsaa er blevet nævnt her idag, nemlig med Hensyn til det kongelige Theater, et Forhold, som hvert Aar har givet Anledning til betydelig Omtale. Det forekommer mig, at de have Ret, som sige, at de, der have Nyttens af en Institution, bør betale den. Men Sagen er jo, at hvorvel man kan sige, at de, der boe i Kjøbenhavn, jo hyppigst have Leilighed til at bruge Theatret, saa er der dog mange Andre, der bruge det. Dernæst er der Nogle, der ikke betragte Theatret blot som en Lystanstalt. Der er Nogle, der troe, at det er et Institut, hvorved den offentlige Smag

foræbles, og hvor der gjøres Noget til den nationale dramatiske Litteraturs Udvikling. De Mænd, der have med denne Sag at gjøre — Nøgledagen i begge sine Afdelinger — kunne paa ingen Maade antages at være enige om, hvad der her er det egentlige Formaal. Nogle paastaae, at det blot er en Lystanstalt, naaget der staaer over Scenen: „Et blot til Lyst“; Andre paastaae derimod, at det er en Dannelsesanstalt, og i ethvert Tilfælde er der endnu Andre, som mene, at der er andre Vanskeligheder, der stille sig i veien for at afgjøre denne Sag under Finantsloven blot som et Penge-spørgsmaal, og dem giver jeg Ret, naar jeg erindrer, at der er en Lov om Civilisten, i hvilken der er betinget et Tilskud af Civilisten til det kongelige Theater; det er et Contractsforhold med en Part, som jo ogsaa har sin Indflydelse paa Finantslovens Afgjørelse, men som efter min Mening dog burde gives en fylligere Indvirkning paa denne Sags Afgjørelse. Jeg har i en af de tidligere Samlinger tilladt mig at foreslaae, at der burde nedsettes en Commission, som tog denne Sag under Overveielse i dens fulde Udstrækning, og som søgte at forberede Sagens endelige Afgjørelse ved Lov. Om dette Forslag udtalte den høitæredede Minister for Kirke- og Underviisningsvæsenet sig noget tvivlende, og der optraadte Mænd her i Forsamlingen, der bestemt fra-raadede det; men det forekommer mig dog at være den nærmeste Udvei til paa en billig, fuldstændig og alle Omstændigheder iagttagende Maade at komme tilende med denne Sag, og skulde der blive gjort et Skridt i denne Henseende, da skal jeg være med til at hjælpe til for at faae Statens Tilskud betydeligt formindsket, ligesom jeg skal gjøre, hvad jeg kan, for at faae andre interesserede Parter til at tage en saadan Deel deri, at de hde et væsentligt Bidrag til Theatrets Væstaaen. Jeg maa i saa Henseende give dem Ret, der mene, at Kjøbenhavn med Rette kan siges baade directe og indirecte at have en betydelig Interesse i det kongelige Theaters Væstaaen, og at det vilde